

Οι πολίτες έχουν ψήφο, αλλά δεν έχουν λόγο

Η ανάγκη της καθιέρωσης της άμεσης δημοκρατίας στην τοπική αυτοδιοίκηση

Για μια ακόμη φορά πλησιάζουμε σε δημοτικές εκλογές. Για μια φορά ακόμη βιώνουμε το ίδιο σκηνικό σε κάθε δήμο της χώρας, με την προσδοκία να αναδειχθεί από τις κάλπες ο "καλύτερος" επόμενος δήμαρχος που θα αλλάξει τα πράγματα και θα απαλλάξει το δήμο από την κακοδιαχείριση και την αποτυχημένη πολιτική του απερχόμενου δημάρχου. Για μια ακόμη φορά επαναλαμβάνεται μονότονα και πανομοιότυπα το ίδιο σκηνικό που βλέπουμε κάθε τέσσερα χρόνια:

-Θεμελιώνονται ή εγκαينيάζονται "έργα", λίγο πριν από τις εκλογές.

-Μπαίνουν σε full λειτουργία οι κομματικοί μηχανισμοί (τοπικοί και κεντρικοί) όπως και πολλοί άλλοι μηχανισμοί. οργανωμένων συμφερόντων.

-Μετακινούνται με μεγάλη ευκολία και άνεση σύμβουλοι (εκλεγμένοι ή υποψήφιοι) από μια δημοτική παράταξη σε άλλη, χωρίς καθόλου ιδεολογικούς και πολιτικούς φραγμούς, δημιουργώντας μια εικόνα παρόμοια με αυτή της μεταγραφικής περιόδου στο ποδόσφαιρο.

-Γίνεται μεγάλη προσπάθεια να πλαισιώσουν τους δημοτικούς συνδυασμούς "φανταχτερά" ονόματα επιχειρηματιών, ποδοσφαιριστών, καλλιτεχνών και άλλων επωνύμων παραγόντων.

-Οι υποψήφιοι "σωτήρες" (παλιοί και νέοι) προσπαθούν να έχουν συνεχώς τις φωτογραφίες τους, πάντα νεανίζουσες, στις εφημερίδες ή σε άλλα ΜΜΕ.

- Δημιουργούνται σε κάθε δημοτική παράταξη επιτροπές περιορισμένης διάρκειας και με ημερομηνία λήξης, που θα επεξεργασθούν το πρόγραμμα της παράταξης, το οποίο όπως δείχνει η ζωή, μετά από τις εκλογές κανείς δεν το θυμάται.

- Οι υποψήφιοι δήμαρχοι καλούν για συζήτηση τοπικές συλλογικότητες του κάθε δήμου (μια φορά κάθε τέσσερα χρόνια τις θυμούνται), για να δείξουν ότι ενδιαφέρονται για τα κοινωνικά, περιβαλλοντικά κ.α, προβλήματα.

-Κυκλοφορούν πολύχρωμα, εντυπωσιακά έντυπα σε ιλουστρασιόν χαρτί (τόνοι άχρηστου, στην πλειοψηφία του, χαρτιού σπαταλούνται προεκλογικά, με μεγάλο οικονομικό και κυρίως οικολογικό κόστος).

Θα μπορούσε βέβαια ο κατάλογος των εκδηλώσεων προεκλογικού εντυπωσιασμού να είναι πολύ πιο μεγάλος αλλά θα περιοριστώ σε αυτές. Άλλωστε το σκηνικό αυτό είναι σε όλους/ες γνωστό. Όπως γνωστό είναι επίσης ότι μόλις περάσουν οι εκλογές και σβήσουν τα φώτα της δημοσιότητας και της αυτοδιοικητικής πασαρέλας, επανερχόμαστε και πάλι στη συνηθισμένη γνωστή πληκτική καθημερινότητα όπου

- Η λειτουργία των δημοτικών παρατάξεων χάνει κάθε στοιχείο δημοκρατικότητας που προεκλογικά ευαγγελιζόταν και λειτουργεί με βάση τις "γραμμές" που χαράζουν τα οργανωμένα οικονομικά συμφέροντα, τα κομματικά επιτελεία ή οι άλλοι παρασκηνιακοί μηχανισμοί που στήριξαν τις δημοτικές κινήσεις πριν από τις εκλογές.

-Απαξιώνονται ή στην καλλίτερη περίπτωση αντιμετωπίζονται με αδιαφορία οι συλλογικότητες, τις οποίες οι δημοτικές παρατάξεις προεκλογικά "αγκάλιαζαν". Εκείνες μάλιστα, που θεωρούνται πιο ενοχλητικές, γιατί τολμούν να αντιστέκονται στα μεγάλα συμφέροντα, αντιμετωπίζονται ακόμα και με εχθρότητα.

-Οι δημοτικοί σύμβουλοι κάθε παράταξης κάνουν τοποθετήσεις και προτάσεις στα δημοτικά συμβούλια, όχι μόνο χωρίς να έχουν ενημερώσει τους δημότες και πολύ περισσότερο τα μέλη των παρατάξεών τους, αλλά πολλές φορές χωρίς ούτε καν να έχουν συζητήσει τις προτάσεις αυτές μεταξύ τους, στην παράταξη που ανήκουν.

-Στα δημοτικά συμβούλια πραγματοποιούνται για ατελείωτες ώρες ανούσιες συζητήσεις που αφήνουν τους πολίτες αδιάφορους.

-Οι περισσότεροι πολίτες απογοητευμένοι από τη λειτουργία των δημοτικών συμβουλίων και γνωρίζοντας ότι οι αποφάσεις είναι από πριν δεδομένες, απέχουν από τα δημοτικά συμβούλια, όπως και από τα κοινά του δήμου γενικότερα, περιμένοντας την επόμενη τετραετία μήπως ανακαλύψουν τον "πετυχημένο" δήμαρχο.

Βέβαια το σκηνικό αυτό απάθειας και αδιαφορίας δεν είναι σημερινό φαινόμενο και ούτε κάτι που "έπεσε από τα σύννεφα". Έχουν δουλέψει και συνεχίζουν να δουλεύουν οργανωμένοι και πλουσιοπάροχα χρηματοδοτούμενοι μηχανισμοί για "πείσουν" τους πολίτες ότι το δημοκρατικό τους δικαίωμα είναι το να περιμένουν κάθε τέσσερα χρόνια για να ανακαλύψουν κάθε φορά τους νέους, καλύτερους από τους προηγούμενους "σωτήρες". Μέσα σε αυτό το "δημοκρατικό" σύστημα οι πολίτες έχουν μεν ψήφο κάθε τέσσερα χρόνια, αλλά λόγο δεν έχουν ποτέ για κανένα από τα θέματα που συζητούνται στα δημοτικά συμβούλια και επηρεάζουν την καθημερινή τους ζωή. Οι διάφορες "επιτροπές διαβούλευσης", που προβλέπει η νομοθεσία σαν τάχα συμμετοχικούς θεσμούς στα πλαίσια της λειτουργίας των δήμων, είναι πλήρως απαξιωμένες στις συνειδήσεις των πολιτών, αφού σε καμία περίπτωση δε μπορούν να αλλάξουν τις αποφάσεις στις οποίες οι "εκλεγμένοι εκπρόσωποι" έχουν καταλήξει στο ότι αυτό το εκλογικό σύστημα που λειτουργεί με εκπροσώπους δε μπορεί να είναι δημοκρατικό, το έχει πολύ εύστοχα επισημάνει πριν από 2500 χρόνια και ο **Αριστοτέλης όταν ανέπτυξε στο γνωστό έργο του "Πολιτικά" την επίσης γνωστή θέση του "το αιρετόν ολιγαρχικόν"**. Επεσήμανε δηλαδή με νόημα από την εποχή εκείνη ο μεγάλος Έλληνας φιλόσοφος ότι στις εκλογές όπου οι πολίτες καλούνται να επιλέξουν "εκπροσώπους" ουσιαστικά καταλύεται η δημοκρατία και επικρατεί η ολιγαρχία, γιατί τις αποφάσεις δεν τις παίρνουν οι πολίτες αλλά οι λίγοι εκπρόσωποι και οι ακόμη πιο λίγοι που αποφασίζουν για το ποιοι θα είναι οι υποψήφιοι εκπρόσωποι .

Αναρωτιέμαι λοιπόν, αφού είναι φανερό ότι οι πολίτες μόνο διακοσμητικό ρόλο θα έχουμε, όσο τα κόμματα ή άλλοι μηχανισμοί θα βρίσκονται "μπροστά ή πίσω" από τις δημοτικές παρατάξεις μήπως πρέπει να διεκδικήσουμε κάτι άλλο; Μήπως αντί να περιμένουμε κάθε τέσσερα χρόνια να έλθει η "δημοκρατία", πρέπει να αναζητήσουμε και να δημιουργήσουμε νέους θεσμούς, προκειμένου να έχουμε καθημερινά και λόγο και ψήφο για τα προβλήματά μας;

Μήπως πρέπει να αναζητήσουμε έναν άλλο τύπο δημοκρατικής οργάνωσης, όπου οι δημότες ανεξάρτητα από κομματικές διαφορές, θα συζητάμε σε ανοιχτές οργανωμένες συνελεύσεις με αμεσοδημοκρατικές διαδικασίες όλα τα προβλήματα, για να βρούμε και να διεκδικήσουμε λύσεις που θα υπηρετήσουν τα συμφέροντα της πλειοψηφίας των πολιτών, ενώ παράλληλα θα αγωνιζόμαστε εναντίον των μεγάλων συμφερόντων, που στο βωμό του κέρδους είναι έτοιμα να θυσιάσουν και τους ανθρώπους και το περιβάλλον και τον πολιτισμό;

Αυτός είναι κατά την άποψή μου ο μόνος τρόπος για να φθάσουμε στην πραγματική, την άμεση δημοκρατία. Σε αυτή τη διαδικασία χρειάζονται δημότες

- που είναι πρόθυμοι να αφιερώσουν ένα μέρος του προσωπικού τους χρόνου, για να συζητήσουν με τους υπόλοιπους συνδημότες τους, να βρουν λύσεις στα προβλήματα και να αγωνίζονται μαζί για να τις διεκδικήσουν.

-που πιστεύουν βαθιά στις αρχές και τις αξίες της δημοκρατίας, της ελευθερίας και της δικαιοσύνης και θέλουν ο δήμος τους να γίνει ένα εργαστήριο πραγματικής αυτοδιοίκησης χωρίς καμία εξάρτηση από το κράτος, από τα κόμματα, ή από άλλα συμφέροντα.

-που έχοντας απορρίψει την ιδέα της ανάθεσης των υποθέσεων του δήμου σε "σωτήρες", σε "ισχυρούς" και σε "πετυχημένους", θέλουν να συμμετέχουν οι ίδιοι ουσιαστικά στον δημόσιο διάλογο και κυρίως στη λήψη των αποφάσεων αρνούμενοι να δεχθούν κάποιος άλλοι να αποφασίζουν για αυτούς χωρίς αυτούς

-που θέλουν να συζητούν σε ανοιχτές και δημόσιες συνελεύσεις "πρόσωπο με πρόσωπο" με τους συνδημότες τους και μετά από διάλογο με ουσιαστικά επιχειρήματα να παίρνουν όλοι μαζί τις καλλίτερες αποφάσεις, που θα διεκδικούν αγωνιστικά, τόσο για τα δικαιώματα των πολιτών, όσο και για την προστασία του περιβάλλοντος και του πολιτισμού.

Είναι σίγουρο ότι αυτή δεν είναι μια εύκολη διαδικασία, διότι προϋποθέτει την πραγματική χειραφέτηση των δημοτών μέσα από διαρκείς συζητήσεις, αντιπαραθέσεις και αγώνες με αυτούς που θέλουν να απαξιώσουν την ουσιαστική συμμετοχή των πολιτών .